

EESTI NOORUS

SP,
6814

NOORSOO
KULTUURI
AJAKIRI

ILMUB
ÜKS KORD
KUUS

TELLIMIS-HIND

1 aasta pääle Kr. 1.80
¹/₂ aasta pääle " 1.—
¹/₄ aasta pääle " 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

1 lehekülge . . Kr. 30.—
¹/₂ lehekülge . . " 15.—
¹/₄ lehekülge . . " 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, LOSSI PLATS 4 TELEFON 429-77

Aprill

Nr. 4 — 1931

III aastakäik

Ungari külanoorikuid.

SISU: Kumagu lõkketuled maiööl! — E. Ploom. Nooruse kohuseks on rajada teed tulevikule. — O. Ibius. Jüriöö — Ed. Riisman. Vana-eestlaste suurmonumendil. — „Välis-eestlane“. Võimlemise ülesandeist noorsooühinguis. — J. M. Alpiranta. Kas kehale või vaimule? — R. Iher. Noorsoo töömait. Üleskutseid, informatsioone.

NOORED!

Ajaleht „**Ühistegelised Uudised**“ võitleb selle eest, et ühistegevuse abil parandada rahva majanduslikku olukorda ja luua kõigile paremaid elutingimusi.

See on ideeline töö ja kõik tõsised ühistegelased peavad olema ideelised inimesed.

Ka noored on ideelised!

Lugege kõik

== „**Ühistegelisi Uudiseid**“ ==

ja aidake kaasa selle ajalehe levitamiseks.

Tellimishind ainult 1 kroon aastas.

Ilmub kord nädalas.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Lai 39.

Kumagu lõkketuled maiööl!

Saagu see traditsiooniks ÜENÜ-le.

Elmo Ploom.

RALDAB kevade sünd põhja-astele kaks tervavat kontrasti — talve ja suve. Pakasest, hangetatud ja surrud loodus st pääseb inimene päikese südamlikkude neeratu te kätte, suletud ukсед ning aknad

avanevad — õilmitsevad väljad kutsuvad tulema paljajalu, magusad ning soojad vihma-sagarad pääkatteta.

Ole tervitatud, vastne kevad!

See hõige kõmiseb läbi põhjamaade, läbi maikuu ööde — kaudu kuusikute, üle mägede, virvendavaid vesi, kaudu kõigi põhjamaa rahvaste.

Rootslaste legendid kõnelevad: ööl vastu 1. maid (Valpurgi öö) ärkavat Manalast vaprate skandinaavlaste õilis vaim, ilmuvat maapääle muistsed kangelased — ja seepärast on maiöö rootslaste kaunimaks rahvuspühaks. Kõrgendikkudel, kaljutippudel, all järvede ääres ning randadel kumavad võimsad leegid — ja rahvajuhid ning kulupead ütlevad mõttes oma kaunimale noorpõlvele: See on meie oma — armastage, hoidke seda maad!

Soomlastele on maiöö samaks ekstaasi ning vaimu väljenduseks. Kogunetakse mäeharjadele, ja kui päikese tuline sõõr langeb kauge metsa taha või vajub vette, kui taevas sütiavad esimesed tähed, pääsevad leegitsema uhked lõkketuled ja auväärsed inimesed jutustavad muistsetest mälestistest, ning kes suudaks ohjeldada noorpõlve tuikavat hinge, mis heliseb, hõiskab ühislauludes?!

Isegi keskriikides, koguni lõunamaades kumavad maituled. Säääl aga ei ole nad enam inspireeritud sellest suurest looduse vabane-mise ekstaasist nagu põhjas.

Ja meie? —

Oo, kes ei tunneks meiegi maitulesid? Iga saunameeski põletab oma läve ees haorämpsu, süütab tunglaga piibu.

*

...23. apr. anno 1343. Päev — mis tidedasti seotud eestlaste kangelasvaimuga.

Uue kalendri järele langeb see täpselt 1. maile*). Juba mitmendat puhku on kõnelud — kas ei tuleks meil juba nii levinud jüripäevaöö pidustused liita 1-se mai pühaga?

Esiteks peaks seda tegema kalendri põhjal, teiseks liituks sellega juba levinud kaunis maitulede tegemise komme ning kolmandaks oleks 1. mai oma loodusliku kenaduse poolest märksa eelistatum, kuna sageli aprilli keskpaiku ja hiljemgi maa alles lume all.

Nii oleksid meil maiöö pühitsemiseks kaunid põhjused: ulatame üle kauguste kõigile põhja rahvaste noortele omadki tervitused, avaldame koos kevadvaimustust ning töotame elada igakülgsele vabadusele ning kangelas-meelele ja ühtlasi pühitseme oma rahvuslikku, ajaloolist mälestispäeva!

*

Meie, ÜENÜ ümber koondunud arvuka ja rahvusliku pere noorhinged, meie, kes me taotleme uut kodu, võitleme puhta ja hubase kodukultuuri eest — kas ei peakski see olema meie teha: meie vääriline mai vastuvõtt!

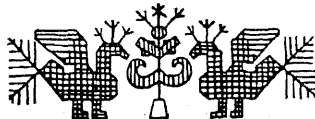
Ärgu lõkendagu enam tänavu vaid üksikud pisikesed tulukesed, ärgu käigu ringi viinapudel ega simmani laulud!

Saagu suureks need tuled, olgu tule ümber kogunenute südame'es ring silmades sama aateline leegitus! Kõlagu kaunid laulud!

Kumagu lõke — ning aatetuled juba tänavu osakonnast osakonnani!

Sännas, 29. 3. 31.

*) Ei saa VIV aastasaja tähtpäevadele uuele kalendri-le üleviimiseks lisada juure enam kui 8 p: = 23. IV. + 8 p. = 1. mai.

Nooruse kohuseks on rajada teed tulevikule:

O. Ibius.

Noorusliikumine ja elureformliikumine on hõimlasi. Nooruse glesanne on jõuda kaugemale oma eelkäinust; jätkata säält, kus vanem põlv peatus — tuua uut ellu. Sama taotleb suuris joonis elureformliikuminegi.

Kõrgele kyynisid elureformyritused meil ja mujal eriti maailmasõjale järgnevail aastail. Maailmasõja kaudu viisid senised eluvormid inimsoo suure ja vapustava katastroofini. Kui lakkasid sõjaleegid, siis nähti paljugi senisest toredusest kokkusulanuna ja endisi aateid ja ideaale määris veri ja pori. Vana inimkund seisib varemeis ja ryvetetuna ja selle sennised ehitusmeistrid ja peremehed seisid longuspäi nõutult.

Siis tulid noored. Tuli noorsooliikumine.

Kuhjusid kevadised suurveed ja langesid kohisedes ja tormitsedes mere poole, piki jõgesid ja ojasid. Nende kohinas laulis uus aeg oma hymne ja nende ees purunes vanu kõdunud eelarvamuste tamme. Hädaldades vaatas seda päält tuimenend sydame ja ty-seda kõhuga möldreid, kes mõistnud senni juhtida nende tammide abil vee oma veskirattale. Teisi oli taas, kes syydistasid vee jõulisi masse, et need kandvat kaasa muda ja prahti. Nad ei tahtnud mõista, et oleks jäänd tulemata see muda rohkus, kui poleks olnud alaliselt teel noid tammeme, mis kuhjasidki senni enda taha igasugust muda ja prahti.

Ulgumerigi vabanes nende kevadvete ja tuulte abil ja merele sõidnuile kangastus selle avaral taevaramannal tulevikumaa — unistuste saar.

Ent kevadisedki veed viimaks tasandavad oma käiku. Nyud juba mõnda aega näeme uusi tammiehitajaid tööil. Merelesõitnuist on mõnigi pöördund kodusadamasse. Esiteks tulid uudishimulikud kaasajooksikud, siis hakkas mõnigi kahtlema: liig kaugel on unistuste saar, mis minul sellest kasu, kui jõuangi kohale väsinuna — parem vanule maile ehitada onn. Nii kohtame merel risteldes veel vaid väheseid esimesist merelesõitnuist. Aga uusi otsijaid sõidab päevpäe-

valt yha merele ja nende paadinina on suurnat arvatava unistussaare suunas. Ent vähenend on nende arv. Ikka suurema hulga meelitab oma poole taeva sinirajal asuva unistuste saare silueti asemel sireenide laul elumaitsemisest, oma kirkede rahuldamisest ja mugavusest ja nad otsivad oma õnne uue inimkunna päikesepaisteliste ja avarate saalide asemel räpasest sealaudast!

Meie tänapäeva elus kohtame kõikjal nähteid, mis on kõigiti taunitavad. Neid leidub kylluses niihästi meie isiklikus kui yhiskundlikuski elukorralduses. Pyytakse inimkunda taas suruda vormidesse, mis paljuski tulevad meele katastroofini viind vorme. Levitatakse nauditsemist, elujõudu hävitavaid ning inimlikkust tumestavaid eluviise ja elust arusaamist. Pyytakse vormida tulevikku täpsaks tänapäeva reproduktsiooniks, jäljenduseks ja tuntakse vastumeelsust iseseisva mõtlemise ja igasuguse suurest karjast eraldumise vastu. Öhutetakse rahvakihte yksteise vastu kandma viha jne. jne.

Tunneme, et selliseid teid kaudu ei jõuta uude aega, ei saabu uus inimene. Vajame teistsuguseid elureforme ja enne kõike nooruselle tahet iseseisvaks mõtlemiseks, kriitiliseks ellusuhtumiseks ja julgust oma tõekspidamiste teostamiseks oma isiklikus elukorralduses, et saabuks uusi inimesi. Siin tuleb igal ise leida endale tee ja yhiselt võidelda õiguse eest — minna oma teed.

Välisvorm ei too veel uut aega, kui puudub uus inimene. Uus inimene ei saabu, kui jäljendetakse vaid olevikku.

Sõidame taas ulgumerere — otsima uut aega! Kasvatame endas yksteist toetades uut inimest! Astume yhiselt välja oma õiguse eest iseseisvalt mõtelda ja oma tõekspidamisi tegelikus elus teostada! Ja teostame nad!

Märkus: Autori nõudmisel ta kirjaviisi muutmata.

Jüriöö.

Ed. Riisman.

UURI tähiseid on meil veel, mille poole rühkida, veel on meil vana ja seesmist hoogu ja tuld, et viia edasi eluvõitlust, seda võiduteed, mis töötab meile paremat tulevikku. Kui eestlased kord süütasid tuled üldise vastupanu alustamiseks, siis süütasid nad sellega tuled ka oma südameis, alustades surmapõlgava vaimustusega heitlust vabaduse eest.

See süüdatud sädemeke säilis aastasadu me hinges, sai igal parajal silmapilgul uut õhutust kuni saabus see silmapilk, mis tõi kauaigatsetud vabaduse.

Seda tuld peame alati süütama oma hinges, et ei kustuks me esiisade kangelasvaim.

Las süütab see tulede helk meie hinges samasugused kõrged egoismita tunded, kui kord aastasadade eest esivanemais!

Meie ajajärk on materjalistlik. Egoism ja omakasu ajavad kord-korralt suuremaid juuri. Kõikjal on esiplaanil oma hääolek. Nääme pettumust, pessimismi, lootusetust.

Siin on vaja tõsta kõrgele tõrvikud! Meie ei kurda, meie ei hädalda! Meie võitleme veel. Võitleme kõigi hädade ja viletsustega, mis on, tulevad ja võivad tulla!

Iga jüri-ööga süütame uued tuled oma hinges ja püüame, et meie kangelaslikud esiisad — jüri-öö võitlejad — võiksid olla meile sama uhked, kui meie oleme neile.

Meie ei saa öelda, et meie rahvustunne oleks väga tugev. Rahvus on pere, mille üksikud liikmed sarnanevad üksteisele kõige rohkem, kelle kombed, harjumused, hinge- laad on kõige ühtlasemad. Sellele peab liituma veel rahvuslikku iseteadvust, endaväär- tuse tunnet ja vaimustust ning meile ei ole takistusi!

Neil hetkeil pöördume eriliselt oma noor- soo poole, kus ei ole elamused veel saanud jagu entusiasmist, pöörame nende poole, kes tunnevad hinges veel küllalt noorust, kuigi katab pead hall juus ja soovime, et eriti heledalt lööks jüri-öö tulukesed põlema nen- de hinges, sest nooruse päralt on tulevik. Mida istutame noorusse, seda istutame tule- viku jaoks. Kui meil on isamaad armastav noorsugu, ei ole meil vaja karta tuleviku eest!

ÜENÜ osakonnad üle maa süütavad jüri- öösel tuled. Nad kutsuvad jällegi võitlusele! Kuid meie lahinguväli on nüüd muutunud. Meil on käimas kultuuriline võitlus nende tähiste eest, mida seadnud üles noorsoo- liikumine. Ja need eesmärgid sihivad kõik Eesti parema tuleviku poole, parema eest- lase poole!

Las leegitsevad tõrvikud! Las heljub säält vastu meie esivanemate kangelasvaim!

Vana-eestlaste suur-monumendil.

Noorpõlve mälestusi Otepää linnamäelt.

(Järg)

Niisuguses erutatud ja ülendatud meele- olus jõudsimme mäele, mis kujutab võrdlemisi avarat tasandikku. Oli löödud üles laudadest näitelava katuse all. Publiku koht oli piiratud laud-plangiga. Pileti hinnad olid võrdlemisi madalad.

Pärast näitemängu algust hakkas väljas- pool plank-aeda sissepääsukoha ette suurel arvul mehi koguma, enamalt jaolt nooremad

mehed, siiski puutus nende hulgas ka mõni keskealine habemik silma. Mehed nõudsid sis- selaskmist piletit, ja kui ei lastud, hak- kasid lärmitsema ning vanduma. Mitmed olid nähtavasti purjus. Väraval oli aga kaks-kolm kondikat vahti. Ka mõned vanemad mehed publiku hulgast värava lähedusest tõusid ist- melt ja läksid väravavahtidele abiks. Mõnel neist oli sissetungijate hulgas nähtavasti tut-

tavaid. Kuuldus manitsusi nagu: „Juhan, ära tüki! Osta pilet, või mine ära!“ Kaugelt suurem osa nähes, et piletita vöravast ikka sisse ei pääse, hakkas ümber plangi teisele poole valguma. Sääl ronisid mitmed plangile, et näitemängu näha. Korrapidajaist ei hoolitud. Vastuseks neile hirvitati niisama ja tehti kahemõtteisi märkusi. Viimaks lükkas keegi korrapidaja paar istujat plangilt väljapoole maha. Selle järele läks säääl aga päris lärm lahti: rohkem istujaid ja rinnutajaid ilmus plangile, trambiti jalgedega väljastpoolt vastu planki, isegi paar kivi visati näitelava katusele, lärmitseti ja söimati kõige laiema suuga.

Üks hüüe ja vandumine oli jämedam ja toorem kui teine. Ikka rohkem ja rohem mehi ilmus plangile, kuni see viimaks, vist osalt ta äärel istujate ja rinnutajate raskuse all ja osalt ka meelega tagant tõukamisel ragisedes ja publikumi hirmuhüüetel, sissepoole maha prahvatas, nii meeste karjale sissepoole teed avades... Kogu see lugu ja pilt oli sedavõrd jäme ja toores, et tahes ehk tahtmata kerkis esile võrdlus: see meeste kari siin ja vana-eestlaste maleva samal Linnamäel... Mu närvid ei suutnud enam hoida ahelas mu viha ja ahastust. Kurgus hakkas midagi kipitama. Katkestatud ja etteheitval häälel pöörasin ma venna poole umbes järgmise väljendusega:

„Vend, — ja see on siis selle hingevalguse, selle kultuuri vili, mida nad meile toonud ja müünud — meie maa ja vabaduse eest! Võrdle nüüd seda meieaegset meeste-karja vana-eestlastega samal paigal, ja... —“ mu häälel katkes, ma ei saanud rääkida edasi. Ka venna näol oli näha kramplikke liigutusi. Ta hakkas ninarätikusse kõhima... tõusis järsku püsti, puudutas mind ja lausus otsustavalt: „Tule, läheme siit ära!“

Läksime väljastpoolt ümber plangi ja libisesime alla mäe lõunapoolset külge mööda, mis on väga järsk. Mäe all ei olnud ühtki inimest, vaid üksik kadakapõõsas kasvis säääl. Istusime selle kõrvale ja andsime oma südames valitsevale valule ja vihale täielise vabaduse, rääkimata teine-teisele sõnagi. Pärast pikka istumist tõusime ja lahkusime Linnamäelt, mis tundus nüüd, vähemalt mulle, olevat nagu roojastatud... Kogu tee kuni hobuseni ei rääkinud meie teine-teisega peaaegu sõnagi.

Kodus rääkis vend kasuisale küll sellest, mis nägime Linnamäel näitemängu ajal, ent sellest, missugune hingeline vapustus säääl meile osaks sai, sellest ei olnud juttu.

Ka kasuisa pahandas juhtumise üle Linnamäel, öeldes, et meestel raha joomiseks väljapilduda küll, kuid paarikümnekoopikalist piletit osta ei raatsi. Palju noori inimesi olevat ju päris hukkanud. Pea igal laadal pekstavat sandiks mõni inimene, ei asja ees, teist taga! Põhjus — koduse kasvatuses puudus ja joomine. Ka kirikul ja koolil ei olevat suuremat mõju, sest kooliaeg liig lühike, tuubitavat niisama katekismust, piiblisalme ja kiriku-laule, ka õpitavat mõni vene-keele sõna, mis pärast pea ununeb. See olevat siis ka kõik, mis koolist saadakse.

Vend tähendas, et kas niisugune kurbloolus küla noorrahvaga ei ole ikkagi enam-vähem kohaline nähtus, nii et vaevalt võiks selle järele otsust teha kogu meie rahva kohta. Ka häid, korralikke inimesi olevat ikkagi veel küllalt rahva hulgas.

Selle jutuga kodus lõppis eelkirjeldatud episood Otepää Linnamäel — vana-eestlaste suur-monumendil 1892. aasta suvel.

Nüüd, oma vanaduspäevil, ligi 40 aastat hiljem, uuesti oma noorpõlve muljeid mälestustes läbielades ja mõeldes, tahaksin küll järgmist seletada:

Esiteks on see küll väga võimalik, et ma nooruse ägeduses vana-eestlasi ehk liiaks idealiseerisin ja nüüdseid eestlasi halvemas valguses nägin, kui seda reaalsus kogusummas lubas. Kuid niisugune on juba noorus: valgus ja varjud paistavad talle hoopis teravamatena, kui ettevaatlikule ja tagasihoidlikule vanadusele.

Teiseks, see diametraalselt vastupidi käiv võõrsilt toodud kultuuri hinnang eesti rahva suhtes — selle juures lubab lugeja mind ehk pikemalt peatuda.

Mul oli tol ajal raske ja peaaegu võimatu arusaada, kuidas võis mu vend ja vist suurem osa tolleaegsed eesti haritlasi, nende hulgas ka eesti soost kirikuõpetajad, arvata, et see hingevalgus ja kultuur on olnud eesti rahvale õnneks ja õnnistuseks.

Nüüd arvan seda võivat seletada sellega, et tolleaegsed eesti haritlased opereerisid toodud hingevalguse ja kultuuriga, kui abstraktsete ja omaette mõistetega, kui mingisuguste absoluutsete üldhüvedega.

EESTI NOORUS

Kui aga neid mõisteid võtta konkreetselt, nende olulise sisuga ja lahus maksva korra tingimustest, nende arenemisest, siis tekib sootu vastupidine hinnang.

Toodud kultuuri levitamine ja selle mõju eesti rahvale avaldus ju peamiselt selles, kuidas maa valitsejad ja juhid — ilmalikud ja vaimulikud mõisnikud (kirikuõpetajad) — käisid ümber allaheidetud eesti rahvaga pikade aastasadade jooksul minevikus ja ka minu noorpõlve ajal; mida ja kuidas nad rahvale õpetasid, missuguseid harjumusi ja kombeid nad rahvale külge pookisid.

suhtes, nagu kirjaoskamine, riietuse arendamine, kodumajapidamine, põlluharimine, karjakasvatamine jne. Selles välises arengus olid ju nüüdisaja eestlased vana-eestlasist võrdlematult kaugel ees. Ent minu arvates ei võlgnenud meie mitte selle eestki midagi vägisitoodud kultuurile. See edenemine sündis iseenesest aja jooksul. Veel rohkem: meie areng võõraste vallutatjeta oleks ulatanud hoopis kaugemale. Skandinaavia rahvaist ei oleks me nii kaugemale maha jäänud. Muude põhjenduste hulgas argumenteerisin:

Enne sakslaste Eestisse tungimist olid

Tükike Otepää järvemaastiku loodusilu.

Peaaegu veel tähendama, et minu hinnang ei olnud mulle mõjutatud. See põhjenes ühelt poolt mu arvamisest, et usulist elu, ühesõnaga kõike seda, mida sakslased kultuuri mõiste all mõtlevad, ei saa olla väljaspool rahvust. Teiselt poolt oli mu hinnang induktseeritud teatavaist ajaloolisest nähtusest ja rahva olukorrast ning eluavaldisest mu noorpõlve ajal.

Seegi mõjus kaasa mu hinnangu süvenemisel, kui lugedes kõiki põrgupiinadega hirmutamisi meie tolaaegseis jutluseraamatuis, kerkisid mu kujutlusse kontrastina vana-eestlaste hääsüdamlised ja inimsõbralised jumalad.

Ka võrdlesin nüüdisaja eestlasi vana-eestlastega väliste nähete ja nende arenemise

vana-eestlaste oma riigi loomise algastmel. Naabruse kihel- ja maakondade vanemad pidasid aeg-ajalt koosolekuid nii omavahelises, sisemise korra kui ka väliste vaenlaste vastu võitlemise asjus.

Järgmiseks astmeks oma riigi loomises oleks olnud muidugi ülemaalised — kogu Eesti vanemate konverentsid, seadusandlikkus, tihedamalt organiseeritud ja paremate sõjariistadega varustatud ülemaaline maleva, parlament, ehk kuningas, s. o.: riigi edendamine oleks olnud umbes samal astmel, kui see Skandinaavia rahvaste juures oli.

Niisugused olid mu noorpõlve oletused.

Nüüd, oma küpsemas eas võin ainult seda ütelda, et kuigi toodud hingevalgus on meie

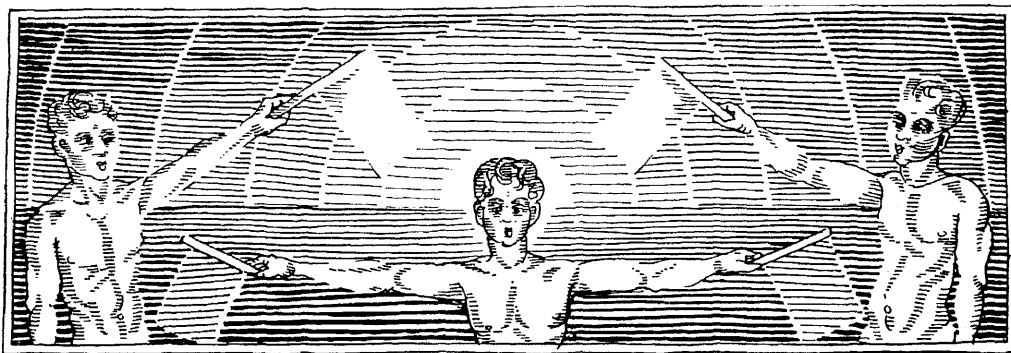
rahva iseloomu osalt ja ajutiselt järestanud, siis ometi võime sellegi eest toodud kultuurile tänulikud olla, et sellel korda ei läinud eesti rahva vabadusevaimu murda ja hävitada, seda vaimu, mis taas avaldus Jüri-ööl, rahvuslise ärkamise ajal, 1905. a. revolutsioonis viimaks võidurikkalt Eesti Vabadussõjas.

Võimalik, et mitmed neist Otepää alevi- ja küla-noormeestest, kes Linnamäel, nagu

eelpool kirjeldatud, mürgeldasid, pärast Eesti Vabadussõjas võitlesid ja säälsid kangelasena nagu vana-eestlasedki oma maa ja rahva iseisvuse ja vabaduse eest langesid — „isamaa ilu hoieldes, vaenlaste vastu võideldes!“

Lehviigu kuulsus ja eesti rahva mälestus ning armastus nende kalmuudel!

Välis-eestlane.

Võimlemise ülesandeist noorsooühinguis.

(„E. N.-le“ — **Jenny-Mala Alpiranta**, Soome N. L. 50 a. juubelpidustuste võimlemise üldjuhataja.

Peaks olema täiel selgusel võimlemise ülesandeist, kui noorsooühinguis hakatakse äratama ja juhatama seda. Linnades ja alevites on kergem luua algust võimlemisele. Säälsid koolinoorsugu saab sel alal põhihariduse ja on tihti algkooleski õpetaja eri selle aine jaoks. Nii sünnib võimlemisharras'us iseendast seesuguseis paigus, kus on võimalus saada juhte või asjasthuvitatute hulgast kasvab ise juht.

Maal aga on lugu teine. Noorsugu igatseb säälsid rõõmu ja liikumist. Võimlemine on küll nende noorte meelest kaunis ja ilus, aga tihti nende arvamise järgi saavutamatu nende võimeile. Kuna maal kõik vabal harrastusel põhjenevad kultuuripürgimused keskenduvad haridusliste ühingute ümber, selle töö mõnesuguseis erivormes, peab osatama võimlemisharrastustki paigutada ühingu ülesannete hulka.

Muudetaagu võimlemine selliseks, et see jõuaks tõmmata kaasa suuri hulki. Võimlemine noorsooühinguis olgu lihtne

ja sobiv maaoludesse, nii et keegi ei tunneks selles takistusena oma võimetust või kangust. Nagu võimlemises üldse, nii eriti võimlemises noorsooühinguis katsutagu anda sellesse tarvilisel määral liikumist ja rõõmu. Selleks esimestel tundidel palju mängu. Võib hoiduda esialgu igasuguseis liigutuste nimetusist, mis hiljem õpitakse niikui-nii. Mitte ainult esimesil korral, vaid alati peaksid olema mängud osa igakordsest kasvust. Eriti liikumismängud annavad hoogu ja elavust. Igal kolmandal või neljandal tunnil võiks võtta mõne laulumängu. Kus laulumängudele ei pühendata erilist tähelepanu, tuleks äratada võimlejais huvi nende vastu. Arendataagu mitmekülgseks mängimine, just säälsid, kus ei ole võimalusi tarvitada seda vaheldust ja rõõmu, mis saadakse mitmesuguste võimlemisriistade ja -abinõude kaudu. Maal aga peaaegu alati neid muretsema on võimatu.

Noorte rühti ja liikumist katsutagu parandada võimlemise kaudu. Noortegi hulgas leidub kangenenu liikmeid ja küh-

munud selgi. Töö laadist rippudes peaks esiteks kinnitatama tähelepanu rühti parandavaile seljalihaste liigutusile, aga sama tähtis on saada õigeks piha asend ja liikmekohad, eriti liikuvaks olad ja abaluud.

Liikmekohtade täiesti lahtiseiks, liikuvaks tegemine on nüüdispäeva uue naisvõimlemissuuna lõöksõna, aga ka suur teene võimlemis-kasvatuse teenistuses. Eriti võimlemine noorte ühinguis vajab kangenevate liikmete määratud asendisse viimist ja kumargile vajunud rühi õiendamist.

Aja nõue — sooritada kõik liikmed võimalikult kogu keha kaastegevusel, ühes hoo- ja lõvendusliigutustega. — loob vetruvust ja elavust töös tardunud liikmeisse. Närvide pingulioleku kadumine ja terve olemuse kaudu esilekutsutud elrõõmu õnnestav hurm valab jõudu väsinud meelisse.

Nüüdse uue võimlemise siht on saada ottsima igaüks seesmist teed kaudu liikumiste isikupärase sooritusviisi. See põhjeneb isiku seesmisele arusaamisele, mis sünnib aega mööda, kui õpitakse tundma oma olemus selle tõekspidamisega. Silmad suletud väljastpoolt tulevate mõjutuste vastuvõtuks õpitakse leidma endas liigutuse lähtekoht ja tõukeandvad jõud. Liigutuse sooritus sünnib nii isiku seesmisest käsust. Enne tehti kõik juhataja käsul ja tema ettetegemise järggi. Isikupärase eneseavaldamise nõue võim-

lemiseks juhib inimese otsima oma maailma ja leidma iseend. Nii ärkab ta mujalgi elus tõestama enda seesmisi avaldasi ja kasvab isikuks. See pürgimus ilmnebki kõiges tõelises kultuuritöös ja rahvuslase-kasvatuses.

Liigutuste isikupärane sooritusviis, milles üks võib saavutada laiemaid tulemusi ja arendada kaugemale lihasele käsuandmisvõimeid kui teine, näeks meeleldi kasvavat igaüht seesmiste võimaluste kohaselt, olemata siiski nõrgem teisest. Sel viisil tõstetakse endausaldust ja julgust.

Aga võimlemises ei tule taotella vaid väliste liigutuste jõu ja mõju saavutamist. Siin peab püüdma ka tunnete õilistamisele. Liigutus õieti tehtuna ja seesmisel tõukel sünninuna hingestab isiku. See avab hinge võtma vastu seesmisi muljeid. Süvenenud, laienenud arusaamise abil tõuseb inimene oma hinge jumalikkude lainte ringi, rikastub ja õilistub selle kaudu. Nii hakkab ta argipäevane olemuski hõõguma seesmisest elust. Ta on tõelisem inimene kui enne: oma ise.

Maanoorsugu ootab tõsiste tööpäevade kõrval elult ka rõõmu ja sisu, uut julgust ja ergutavat vaheldust. Noorsooühinguis ongi võimlemise juures tähtsamaid tegureid asiolu, et ei jäädaks ootama 12 võimlejat sinna, kus esimesel üleskutsel ilmus 6—8 innustunud noort. Väikesist rühmist kasvab see tugev maanoorsoo võimlejaterühm, kes aga praegu veel suurelt osalt ootab endale juhte.

Kas kehale või vaimule?

R. Iher.

1931. — Sumisevad hoorattad, naksuvad rihmad ja nagisevad hammasrattad. Hõõglampide valgel välguvad terasgeeniused — 20. sajangu moodsad masinkonstruksioonid. Ja keset seda kirevat mollu liigub inimene, — valitseja: vägev pää ja vägev käsi. Armetu loodus nõtkub, paendub ja kaldub nii, nagu litsub too jõurikas käsi.

See oli inimene...

Aga inimesele kopsib vägev tehnika ja piiritu mehaniseerumine tasahilju ja kuulma-

tult puusärki! — Jumalatõsi: on saetud kuus lauda ja... naelad, ainult veel naelad!..

Hammasrattad, koonused, laagrid ja terasülid sügavalt roostesse on kiskunud inimhinge. Ahvardab psüühiline pidalitõbi, vaimline gaasilaine. Teaatrid, kirjastusärid, kunstigalleriid aastakokkuvõtete lõpul saavad möödapääsematud negatiivsed arvud, kui nad laskuda ei taha allapoole kunstliist tasapinda; hippodroomid, võistlusstaadionid, kinod, tsirkused ent nõretavad inimtungist, rahva-

murrust. Ja üleval tulevikutaustal värisevad ähvardavalt muinasloomelised sõnad: mene. mene tekel...

On see lummutus või siiski tõde? —

Miks peaksin mina sellele vastama! Ei, ma ainult küsin, miks tahetakse jahtuvalt maakeralt kustutada inimene ja jätta vaid lihased ja mingi tehniliste ideede ja otsingute loomistsenter — vägistatud aju? Kas ei näi, et inimvaim, mis läbi tuhandete tõkete ja heitluste on arenenud sellaseks, et ta õiguse on saanud olla üle välisest inimesest, et see vaim vägivaldselt alla tahetakse suruda labasele ihule, lihaskombinatsioonile?

Otsitakse rekorde, otse haiglases innus loetakse sekundeid, millega kaetakse jooksuväljal 100, 1000, 3000, 10000, 42.000 meetrit, ja meetreid, mida ületab spordi-oda, — ketas, —kuul, —granaat, —vasar. Kerge- ja raskesport. Suvi- ja talisport. Harjutused, võistlused ja jälle — rekordid, sest et „mens sana in corpore sano.“

Ja tuhanded järgnevad noile modernseile tulesammastele, mis juhtima peavad rahvaid ja raasse läbi saatuste Punasemere. Tuhanded suunduvad jooksuradadele, palliväljadele: teised tuhanded täidavad maadlusmatte ja poksiringe. Ja näib et innuga, et andumusega.

Ning siin peitubki lähtepunkt, kust tõuseb ähvardavat sõevingu. Siin ongi liikumuse konnaskim ja paisevistik. Sest, kes on lubanud ajal, mil inimese vaimline suurus seisab ähvardavalt väekausil, pühitsema ebajumalaks ideaalse keha, üliarenenud lihaksed? Kust on võetud õigus n. n. inimesele nõuda teraslihaksed, viilitud ja teritatud kehaliisi võimeid hoolimata sellest, et võib-olla hävitatakse degenererunudki riismed inimvaimu tõelisest suurusest?

Siin ehk tõstvad paljudki käe vastuvaidluseks ja mind märgitakse ehk hulluks, kes säääl näeb lummutusi ja tonte, kus neid tööpoolest pole olemaski. Et kuis võib sport ja kehakultuur suretada inimeses Inimese, minõõrida, selle seesmisi suurusi ja psüühilisi püstsuuni! — Tuulest võetud idee-fiks! Halutsinatsioon! Unenägu!

Aga minagi tõstan käe. Tõstan käe ja korndan, et see tee siiski on hädasohtlik, et selles siiski peituvad ebakohad ja varjuküljed, mis sunnivad järelemõtlemisele ja kalkulasioonide ümberarvestamisele.

Olles võrdlemisi tuttav me praegusaja noorpõlve siseväärtuse ja erikaaluga, tean väga hästi, millist tühjuse ja huvidevaesuse ajajärku ta põeb. Puudub hingeline tuli. Esijoonel on päämiselt raamimattus ja poolhaiglased ebahuvivid. Hulki juhivad vaid üksikud, ja kus need puuduvad, säääl on und ja ängistavat tuulevaikust.

Tahan kriipsutada alla seda hädasohtlikku kaldpinda, millel meie noorpõlv liigub, uskudes ajavaimu petlikku kitset. Tahan punasega kirjutada tõsiasja, et suurem osa noorist otse haiglase innuga siirdub spordinguile, selles nähes just kui mingit uut usutunnistust. Ent välisaim tõde selle juures, et varju jäävad kõik vaimlised huvivid ja et kõik seesmised kõrgepinged kaetakse tolle ainsaga.

Aga mida tähendab nooruse küpsemis- ja kujunemisaastad täita vaid spordivahenditega? Millised on tagajärjed, kui otse tugevaks harjumuseks kasvatatakse tundide kaupa püsimine n. n. kehalise kasvatus eriharjutuste juures? Kas ei ole tõenäollik, et kunagi enam esile ei suuda tõusta nood vähesedki puhtvaimlised huvivid, mis murrangaastail mõtlematult suruti füüsilise suurstaudio alla? Kas ei taba inimest siis täieline seesmine pankrott, kui mööda on otsimisaastad, mööda ka otsimisaastate juhuslikud pinnahuvivid ja tulevikusuunad? — Ollaksegi korruga nõrk, võimetu ja nigel. Ent elu rasked rattad liginevad ja — lagastavad...

Tõsi: ei puudu ju spordilgi ta väga tähtsad positiivsed küljed. Ei, ta koguni paratamatu ja ülivajalikki asi on, eriti linna- noorile. Aga see ei luba veel teha inimhuvide kirjus reastikus tõsta kaugelt esimesele kohale. See ei luba veel kõike ohverdada sellele ainsale, sellele meelitavale sootuluke- sele. Ikkagi peame olema Inimesed ja mitte mingid tugevaltmasinastatud orgaanilised konstruktsioonid. — Aga et olla Inimene, selleks peab olema Inimese aju ja Inimese vaim. Keha, ka võrratult kultiveeritud keha on siiski tähtsusetu. Arenenud lihaskoostise saamiseks vaimlise isiku tahaplaanile surumine ja osaline hävitamine on aga viga.

Ent ometi me teeme tolle vea. Ometi me organiseerunud noorus oma esimeseks sõnaks, oma endaavalduse a-ks ja o-ks on valinud ja tahab valida ainsa sõna: sport,

EESTI NOORUS

ja tugevalt taamale jääb inimvaimu peeneadatud ja sihikindel arendamine sääl kõrval.

See peaks kurb olema kuulda. Ongi kurb! Aga vaikselt tõi: vaimule, mitte kehale, puudub Kristus. Nood kolm sõnakest lämbuvad moodsa masinatesajangu mürgisse hingusse, kaovad lõplikult rekordite, võist-

lusdiploomide, meistritiitlite ja stopperi ärevate osutite alla. Lihased muudetakse terasniideks ning nad kummuvad idemaaliseks kaarjooonis inimorganismis, ent too, milles varemalt seisis inimese suurus, inimese jumalikkus, too on tühi ja haletsemisväärne.

NOORSOO TÖÖMILT

ÜENU elust.

Kolga-Jaani osakond viie aastane.

ÜENU K.-Jaani osakonna asutamismõte sai alguse K.-Jaani pärit olevate keskkooliõpilaste peres, mis oli killustatud Põltsamaa, Viljandi ja Tartu keskkoolide vahel. Omavaheliseks liitumiseks tunti vist tarvet üsna laialdaselt, sest kui Viljandis õppivate kolga-jaanlaste hulgas organiseerumismõte nrsl. nrsl. Hilde Reiali ja Linde Parika agaral eestvõttel konkreetsema kuju võttis ja Põltsamaa ühisgümnaasiumis õppivaile kolga-jaanlastele neilt ettepanek saabus noorte ühingu organiseerimiseks, leidis see juba eest ÜENU K.-Jaani osak. organiseeriva toimkonna, mis ootas vaid soodsat aega osak. asutamiseks. Nii löi mõte õpilasperes kiiresti läbi ja 6. aprillil 1926. a. peeti osakonna asutav koosolek, kuhu kogunesid kohalikud keskkooliõpilased ja vähesel arvul töötavat noorsugu. Otsustati üksmeelselt osakonna asutamine ja otsustati asuda kohe tõhe.

Viieaastases tegevuses on endiseks jäänud tunnuslause: „tahame luua kultuurküla!“ Liigete koosseis, suhe ümbruskonnaga, tegevusvahendid

jne. on aga jõudnud juba sellegi lühikese aja vältel muutuda palju.

Kui asutamise puhul oli liigete koosseisus üle 80 prots. keskkooliõpilasi, siis on need nüüd vaid 8 prots. Asutajaid liikmeid on praeguses koosseisus 20 prots.

Kolga-Jaani on organisatsiooniderikas, ent õrda asutusega kihelkond. See sunnib organisatsiooni võistuma liigete ja sissetulekute pärast. ÜENU K.-JO sünd võeti vastu enam-vähem ükskõikselt. Kui tagant järele, pärastiste sündmuste valgustusel püüda hinnata esialgset suhet, siis tundub, et see oleks sõnades võinud väljenduda: „Noh, laste asi, küllap nad isegi tüdinevad varsti.“

Hakati viimaks märkama, et neil „lastelgi“ (kellest üle poole oli juriidiliseltki täisealisi) on siiski püsivust ja et seetõttu võib osakond tõesti jääda püsima. Tekkiski meil esimene lähem kokupuutumine mõningate siinsete „seltskonna juhtivate tegelastega. Nad olid sellal veendunud selles, et oleks häa, kui võtaksime neid omale juhtideks ja mesimagusalt hakati tasapisi kõnelda, et „ülemalt poolt soovitatakse“, et osakond reorganiseeruks noorkotkaste koondiseks; osakon-

nas tuleks teha varjatud kujul põllumeeste kogu hääks kihutustööd jne. Kui osakonna tegelased haruldase üksmeelsusega korduvalt sellele vastasid, et osakonnal on oma tee, mida mööda ta tahab minna ja lähebki; siis viimaks lakati ning mõne aja pärast — mille vältel ÜENÜ K-JO küllalt väljapaistvalt oma tegevusega (kohalik karskusvõitlus) oli jõudnud näidata, et ta täiesti käib oma teed siiski, kui tuleb ujuda üksinda vastu voolu — muutusid hellitus- ja meelitussõnad sõimaks ja asuti väljastpoolt külvama intriige osakonda, et kangutada tahti osakonna seniseid tegelasi. Osakond tundis end küllalt üksmeelse sellistestki võtetest ülesaamiseks ja nüüd ollakse jõudnud sinna maale, et hakatakse osakonnaga leppima, jättes see selliseks nagu ta on.

Tegevusalu ja -vahendeid on olnud paljugi tarvilusel. Osakond on siin käinud jällegi oma teed — katsedes ja avastades uusi tegevusvahendeid. Kohalikku seltskondlikku ellu on toonud ta esimesena näiteks kirjandusliku kohtu, ajakirjanduse- ja raamatute näitused, hõimühtu, vanade lähtpäevade pühitsemise, kodu-uurimistö jne. Traditsiooniliseks on kujunenud osakonna poolt igal kevadel korraldatav karskuspüha, on asutatud raamatukogu, alus pandud kohalikule arhiivile jne.

Oma viiendat aastapäeva pühitseb osakond aktse ja koosviibimisega 3. mail, koos karskuspühaga.

ÜENÜ Sõmerpalu osakond.

asutatud juba 1927. a. juul's, on lõplikult korraldunud alles möödunud aasta lõpul ja käesoleva algul, elades üle sügava kriisi 1929. ja 1930. vahetuspiirkonnas. Saadud on oma laulukoor, mis valmistub 10. üldlaulupeole ja Võru lavaselts „Kandle“ juubelipidustusele. Kavatsusel on esialgu mõningad kursused (tantsu-, aiandus-, mesindus-) ja jüriöö esmakordne pühitsemine kohapääl. Üldse tegevuses tundub hoogu ja progressiivsust. Juhivad: A. Ots, Ev. Unt, R. Iher, L. Tumm ja O. Ojamaa.

ÜENÜ Sangaste osakond

pidas oma üldkoosoleku 16. märtsil s. a. Möödunud aastal kui juhatusse tuli värsket verd, hakkas tegevus suurenema, korraldati peoõhtuid, jüri-öö mälestuspidu, üldhariduslikke loenguid kohapäälsete tegelaste kaasabil jne., käidi laulukooriga suvel Tartus. Muusikaharus võis keelpillide orkestri tegevusega ka kõigiti jääda rahule. Ala, mis aga seni sõõdis — see on sport, sest ei leidu juhti. Loota on siiski, et vast eeloleval suvel juhatus astub samme kehakultuuri arendamiseks. 1931. a. töökava on võetud mõndagi hääd, nagu näitekunsti arendamine, laul, sport, põllumajandusklubide asutamine, õpiringide loomine, mängu- ja huviohtud, kaasa aitamine keskjuhatusel loterii edukaks läbiviimiseks. Osakond on tegutsenud 4 aastat. Möödunud aasta rahaline läbikäik oli 1. jaan. 1931. Sisse tulnud kr. 548,43. Väljaminek kr. 491,64. Jääk ei ole suur, kuid tuleb arvesse võtta, et puuduvad ruumid, tuleb tegutseda füüriuumides,

suur osa läheb lõbustumaksuks, mis Valgamaal eriti suur.

Juhatusse valiti 1931. aastaks: Erich Haas — esim., Peeter Haugas — abi, Harald Tamm — sekr., Elmar Luspuu — laekur, Herman Handel, Jaan Luksepp ja Johan Kokk. Rev. komisjon: F. Laut, O. Silber, P. Sisask.

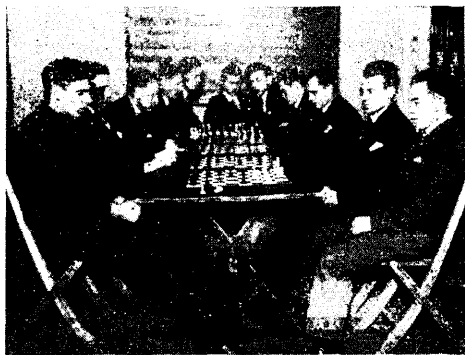
ÜENÜ Sadrametsa osakond

ÜENÜ Sadrametsa osak. töö oli viljakas läinud aastal. Korraldati hulk koosviibimisi, referaatõhtuid, jne. Osak. oli 21 liiget. Käesoleval aastal korraldati raadioõhtu — põllumajanduslik kursus 3 päeva kestvusega, peoõhtu 24. veebr., C. R. Jakobsoni mälestusõhtu. On käimas korjandus, et jaanipäeval korraldada „loterii-alleegri“. Praegu õpitakse „Mikumärdit“, et sellega teha käesoleval aastal küaskäiguetendusi. Aktiivsemaiks tegelasiks on nrslased Aug. Moks, Leo Post ja Aug. Reinhold. Suvel kavatsseb osakond korraldada kirjandusnäituse ja võtta osa Rõuges korraldatavast põllumajandusnäitusest.

ÜENÜ „Hõimla“ osak. tegevusest.

Hõimla osakond on annud vähe märku oma tegevusest välismaailmale, tundub nagu oleks ta tõmbunud tagasi tegevuses, jälgides aga kõiki üksikuid möödunud aasta ettevõtteid ja korraldusi, peab tunnustama, et just 1930. a. ja k. a. algus oli hoopis viljakam, tagajärjekam 7-aastase tegevuse kestel.

1930. a. algas kontsertballiga Estonia sinises saalis, mille kava moodustus segakoori ettekandeist. Veebruaris lavastati Raua tn. algkooli ruumes osak. liikme nrsl. L. Rantsu „Randlaste

„Hõimla“ maleharu ja Tallinna elektriijaama maleklubi vaheline võistlus.

poem“ os. segakoori, näite- ja rahvustantsu trupi ning linna elektriijaama sünfonia orkestri kaastegevusel. Aprillis korraldati „jüri-öö“ mälestusõhtu, kus lavastati A. Trilljärve ajalooline kurbmäng „Tasuja“ ja katkend nrsl. L. Rantsu teostest „Muistset mälestused“, samuti esines ka os. segakoor. Ohtu oli ainsaks seesuguseks Tallinnas, Osakond võttis osa jüri-öö tõrvikute ron-

EESTI NOORUS

gikäigust ja esines segakooriga Vabadusplatsil õhtu-miitingul.

Suvel võeti osa Harjumaa laulupäevast segakooriga ja rahvustantsu trupiga ning segakoor Tartu II laulupäevast. Tähtsamaks sündmuseks Hõimla ajaloo oli esimene välisekskursioon Lätti „Läti Rahvusliku Noorsoo Ühingu“ 10 a. juubelipidustuste puhul. Eduga esines Lätis os. segakoor ja rahvustantsu trupp.

Väljasõite sisemaale tehti: Märjamaale, Peningile, Hagudisse, Järgaasse, Tartusse, Keilasse.

Sügisel kolis osakond uutesse ruumidesse Rataškaevu tn. nr. 9. 1. detsembril korraldati komertsgümnaasiumi saalis mälestuseõhtu päevakohaste kõnedega, os. segakoori ja „Edu“ orkestri ettekannetega. 20. det. traditsiooniline jõulupuu ja vana-aasta õhtul uueaasta vastuvõtt.

Osakonnal töötab lauluharu umbes saja-liikmelise kooriga hra Tomingase juhatusel. Aasta jooksul on õpitud 48 laulu ja esinetud edukalt palju kordi. Eeloleval suvel võtab koor osa Tartu os. juubelipidustustest ja Märjamaa osak. laulupäevast.

Sügisel uutesse ruumidesse asumise järele, tundus tunduvalt osak. seesmine tegevus. Osavõtt korraldatud ettevõtetest on muutunud elavamaks ja peab rõõmuga märkima, et parimaks tagatiseks algatuste kordaminekus on olnud osakonna liikmete tugev seesmine kohusetunne ja omavahe-line üksmeel.

1930. a. juhatusse kuulusid: M. Lassmann — esimees, J. Potter — abiesim., A. Saun — sekretär, O. Jäme — abisekr., H. Uesson — laekur, R. Usenberg — arhivar, J. Kreek — maja-

„Hõimla“ osak. juhatus. Seisavad: nrs! nrs! Usenberg, Kreek, Rooberg, H. Uesson; istuvad: nrs!-d Jäme, Saun, Lassmann, Potter, V. Uesson.

Harude tegevusest võiks märkida maleharu poolt korraldatud võistlusi Tall. linna elektri-jaama maleklubiga tagajärjega 6:8 Hõimla kahjuks ja NMKÜ Rover klubiga 6:4 Hõimla kasuks.

Spordiharu on tegutsenud peamiselt jalgpalli alal ja suutnud rühkida Eesti väikeseltside meeskondade esirinda. 1930. a. suve hooajal mängiti 12 korda, neist võideti 8 ja kaotati 4 korda. Väravate bilans Hõimla kasuks 38:18.

Soiku on jäänud muud spordialad, nagu kergetõustik, mis varemini oli Hõimla tugevamaid alu.

Kirjanduse haru on korraldanud mõne vaielusa referaatõhtu ja praegu on lõppemas esperanto kursused os. liikme O. Jäme juhatusel.

Käesoleval aastal korraldati lauluharu poolt kaks kontsert-balli Estonia Sinises saalis ja teiste harude poolt hulk omavahelisi koosviibimisi osak. ruumes.

vanem, V. Uesson — organisaator, V. Rooberg — ametita liige.

1931. a. juhatus: M. Lassman, E. Kulm, O. Jäme, S. Peet, V. Kütverk, R. Usenberg, J. Kreek, H. Uesson, Itnurm, Einmets ja Tamm.

Paistevälja-Jalgsema osak. tegevusest.

ÜENÜ Paistevälja-Liutsalu-Jalgsema osakonna aasta pääkoosolek peeti 2. aprillil k. a. osakonna „Noorte Kodu“ ruumes.

Prægustele töötavatele näite-, spordi-, kirjandus-teadus, laulu-muusika ja male tegevusharudele loodi juure veel põllumajandusharu, mille järgi senini tunti puudust.

Uude juhatusse valiti põline osakonna esimees ja asutaja M. Schönberg, nrs. N. Puulbert, R. Hasenbuš, J. Krabi ja A. Kübarsepp. Revisjoni komisjoni koosseis J. Tišler, Puulbert ja Timpson.

ÜENÜ Narva osakonna tegevus.

ÜENÜ Narva osakond sai suurema hoo tegutsemiseks möödunud aasta lõpul. Ajutine juhatus oli tegelaste lahkumise tõttu teguvõimela. Aasta vahetusel valiti uus juhatus: A. Bachmann, L. Grandberg, M. Vaarpuu, A. Saalomon, V. Mustel, E. Pihlau, A. Kask ja L. Pällo.

Talvisel hooajal tegevus pirdus peamiselt referaatõhtute ja vaeiuskoosolekute korraldamisega. Lühikese aja kestel korraldati 9 vaeiuskoosolekut aktuaalsetele teemidele, milledest noorte kui ka vanade osavõtt oli õige elav.

Vaeiuskoosolekute mõte: harjutada kõiki noori väljendama oma mõtteid vabalt, nihkuski tegelikule elule ligemale. Elavad ja kauakestvad läbirääkimised igal koosolekul, millele kaasa loi tegelasi vanemast põlvest: Kuusik (linnavolinik), Bachmann (abilinnapääd), mag. Soom (muuseumi juhataja) tõendavad, et asja vastu talvisel tegevuse hooajal tunti huvi.

Koos ühiskümnaasiumi õpilaskonnaga kirjandik Jakob Mändmetsa mälestus-õhtu korraldamine õnnestus.

ÜENÜNO tegevus Narvas on hakanud avalduma mitmes suunas. Lajemal määral kavatsetakse ÜENÜNO alla koondada kõiki need noorsoo organisatsioonid, kes liigse spetsialiseerimisega küllaldest elujõudu ei näita.

Eritisi raskusi osakonna töös ette ei ole tulnud, oma ruumide muretsemine kas täielikult ükski, või teistega koos, seisab praegu kõne all. V. M.

ÜENÜ Käru osakond.

ÜENÜ Käru osakonna 1930. a. tegevust ei saa pidada majandusliselt eriti korraldajaks. Tööd püüti siiski teha intensiivselt. Osakonna peakoosolek oli 14. märtsil. Möödunud tegevusaastal on osakond pidanud 2 üldkoosolekut, 31 juhatuse koosolekut. Korraldati moodsate tantsude, ilutikanduse ja põllumajanduslikud kursused.

Pääle selle on osakond korraldanud veel 4 pidu, 3 perekonna-õhtut, 1 omavaheline teeõhtu ning tantsuõhtuid 3.

Rahvusliku tähtpäevana on mälestatud jüri-õõd, samuti ka jaanipäeva, mardi-, kadri- ning vana-aasta õhtut.

Rahalisi sissetulekuid on üldse olnud 208 kr. 90 senti, väljaminekuid — 199 krooni. Võlga on osakonnal tasuda 30 krooni.

Käesoleval aastal on kavatsus korraldada näite- j. t. kursusi. Otsustati võtta osa Tartu juubelipidustustest ja Simuna kihelkondlikust noortepäevast. Kavatsusel on veel raamatukogu täiendamine, spordivõistluste ning omavaheliste vaidlus-õhtude korraldamine.

Juhatuses Ed. Kask — esimees, M. Kanter — sekr., V. Koppel — laekur, H. Veidebach — abiesimees ning P. Preis — sekret. abi ja arhivaar. Pääle selle on koopteeritud juhatuse liikmed V. Klaving ja R. Kuhlbach.

MsK.

Järvakandi osakonna aasta peakoosolek peeti 1. märtsil, esmakordselt oma kodu ruumes. Koos oli rohkesti noori ja koosoleku töö

algas ja lõppis hooga lauluga. Möödunud aasta tegevusest kandis ette aruande nrs. E. Sõrmus. Tegevus oli kõigiti töörohke ja tulemusrikas. Ka käesolevaks aastaks koostati tegevuskava. Uuesti avati osakonna juures spordi- ja põllujandusharud. Kassa-aruandest selgus, et möödunud aastal oli sissetulekuid 339,61 kr. ja väljaminekuid 354,94. Siiski oli kassas 1. jaan. 1931. 4180 s. Eelarve 1931. a. tcsakaalustati 288,50 kroonil.

Uude juhatusse valiti: Ervin Sõrmus, Jaan Lustig, Joh. Bachmann, Aliide Kuusemets, Aleksei Ott, Elfriede Lustig, Evald Lustig.

Esitajajaks esituskokku valiti Er. Sõrmus ja E. Lustig.

Kaljula osakonna peakoosolekult.

22. veebruaril pidas ÜENÜ Kaljula osakond aasta-peakoosolekut. Päevakorras oli koosoleku juhatuse valimine, 1930. a. aruande ja 1931. a. eelarve kinnitamine, liikmemaksu määramine 1931. aastaks, uute liikmete vastuvõtt, juhatuse, revisjoni komisjoni ja toimkondade valimine, läbirääkimised. Uude juhatusse valiti: J. Iisberg, P. Sarapik, J. Veide, A. Saar. Revisj. kom. E. Treimann, P. Fluss, P. Vihterpal.

Mälestati püstitõusmisega surma läbi lahkunud liikmeid Tõnis Stohelstrauchi ja P. Torit.

Läbirääkimised kestsid paar tundi, kus ühiselt arutati osakonna valusamaid küsimusi ruumide ja orkestri hankimise suhtes. Varem said noored kasutada koorejaama ruume, kuid uue koorejaama juhataja ajal on ka need suletud noorsoolastele.

Sport ÜENÜ-s 1930 a.

Eelmises „E. N.“ numbris alatud 1930. a. saavutiste paremusjärjekorra nimestikku jätkame alljärgnevas, puudutades naiste kergejõustikku ja ratsaõitu. Sport üldiselt on naisnoorsoolaste seas leidnud seni liig vähe tähelepanu, mispärast tuleb loota edaspidi naisnoorte julgemat ilmumist spordiväljadele.

Kergejõustik naistele:

60 m. jooks.	
Kelder, Tallinna	8,5
Rauge, Tallinna	9,5
Väär, Aruküla	9,8
Liivak, Aruküla	10,6
Tekko, Rassi	10,6
Rass, Rassi	11,0
Letens, Rassi	11,0
100 m. jooks.	
Kelder, Tallinna	13,2
Jürgenson, Tallinna	13,7
Lemberg, Tallinna	14,0
200 m. — Jürgenson, Tallinna	— 28,8
400 m. — Jürgenson, Tallinna	— 63,0
800 m. — Jürgenson, Tallinna	— 2,29,6
4 × 60 m. teatejooks Tallinna	1. naiskond
32,6, 2. naisk. 33,7, 3. naisk. 35,0.	
4 × 100 m. teatej. — Tallinna naiskondade	
ajad 54,4; 55,2 ja 56,3.	

K a u g u s h ü p e.

Lemberg, Tallinna 482

EESTI NOORUS

Jürgenson, Tallinna	476
Kelder, Tallinna	470
Anton, Valgjärve	400
Kõrgushüpe.	
Kelder, Tallinna	132
Melldorf, Tallinna	130
Anton, Valgjärve	130
Parts, Tallinna	130
Jürgenson, Tallinna	125
Lemberg, Tallinna	120
Mägi, Tallinna	115
Kuul (4 kg.).	
Melldorf, Tallinna 963 Kelder, Tall.	567
Ketas (1 kg.).	
Lemberg 27.19, Melldorf 26.24, Parts, O.	24.52
(kõik Tallinna osak.)	
Oda.	
Melldorf 23.75, Parts 17.50, Mägi 16.47.	

Rattasõit.

Peab kohe märkima, et rattasõidus on saadud väga häid tagajärgi ÜENÜ osakondades. Rattasõit on üldse harrastatavamaid spordiala ÜENÜ-s.

500 m. trekil (lendstart).

Treiman, Tallinna 45,2 sek.

1 klm. (maanteel).

Hartman, Nursi 1 m. 27,5 sek.

Saarem, „Võistleja“ 1.33,0

Diesfeld, Sikana 1.33,5

Vaino, Sikana 1.35,0

Kalmus, Mädaapea 1.35,0

Mann, Tori 1.35,6

Adami, Tori 1.36,8

Jürisson, Sikana 1.37,0

Pääro A., Järve 1.37,0

Pääro R., Järve 1.38,0

Siitan, Tori 1.39,8

Käärik, Järve 1.42,0

Vichterstein, Rõusa 1.44,0

Künnapas, Rõusa 1.55,0

2 klm. (maanteel).

Hartman, Nursi 2.58,3

3 klm. (maanteel).

Maran, Nursi 5.15,9

Diesfeld, Sikana 5.34,0

Vaino, V., Sikana 5.38,0

Jürisson, Sikana 5.40,0

Künnapas, Rõusa 6.09,0

Vaino, R., Sikana 5.44,0

Tammai, Rõusa 6.18,0

Alver, Suislepi 8.15,0

5 klm. (maanteel).

Jensen, Rõusa 8.55,9

Nort, Albu-Risti 9.09,0

Saarem, Tori „Võistleja“ 9.15,8

Graff, Albu-Risti 9.29,0

Bockman, Albu-Risti 9.37,0

Siitan, Tori 9.55,4

Kant, Albu-Risti 10.07,0

Liiwa, Albu-Risti 10.22,0

Tilk, Tori „Võistleja“ 10.41,1

Pärtel, Tori „Võistleja“ 10.42,0

10 klm. (maanteel).

Treiman, Tallinna 18.33,8

Assentak, Nõmk. Koigi 20.29,1

Lulla, Nõmk. Koigi 20.30,0

Siitan, Tori 21.33,1

Mätik, Nõmk. Koigi 22.14,0

Rcosberg, Nõmk. Koigi 22.50,0

Saarem, Tori „Võistleja“ 26.00,0

1 klm. naistele.

R. Birk, Tallinna 1.47,5 (Eesti rek.)

3 klm. naistele.

A. Laos, Albu-Risti 6.36,0

H. Martenson, Albu-Risti 6.47,0

O. Bauman, Albu-Risti 7.00,0

Ujumine.

Ala, millele suvel erilist rõhku tuleks panna — ujumine — on võistlusspordina leidnud ÜENÜ-s äärmiselt vähe tähelepanu seni. Juba korduvalt mitu aastat teatab keskoitkonnale ujumisevõistluste korraldamisest ainult Nursi osakond. Jõgedes ja järvedes on meil aga kõikjal võrratuid võimalusi ujumise propageerimiseks. Kinnitamist on leidnud ainult 200 mtr. vabalt ujumise tagajärg, see on:

Hartman, Nursi 3 m. 29,7 sek.

Seega oleks lõpetatud paremusjärjekorra nimestikud. Edaspidi loodame teha veel kokkuvõtte üldisest sportlikust olukorrast ja tuua ühelt ÜENÜ rekordite nimestiku, milline kinnitamisele tuleb ÜENÜ esituskogus.

Soovitame kõigis osakondades mõelda ja valmistada ette eelolevaile — Tartus 13—14 juunil s. a. peetavaile — ÜENÜ üleriiklikele võistlustele.

Sihikindlale tööle!

Kehakultuuri harrastavad kaasnoored — asudes oma suviseile harrastusile ärge unustage, et ainult sihikindel töö viib eesmärgile. Seepärast asuge nüüd tööle. See pole kunagi vara, sest igaüks, kes tahab ükskõik millisel spordialal teutseda, teadku, et ilma ettevalmistuseta talvel ja varakevad, meie lühikese suvega ei jõuta midagi teha.

ÜENÜ kehakultuuri või spordiharud alaku suvise tegevusega, seadku kokku kavad, milles nähtagu ette harjutused, kui ka kavatsetud võistlused, ning kui vähegi võimalik ka majanduslik eelarve kulude ja tuludega.

Päärõhk olgu muidugi harjutusil, sest ainult harjutatud ja väljaarendatud sportlastel on mõeldav võistelda; võistlused olgu kontrolliiks

EESTI NOORUS

harjutustele. Harjutustele olgu määratud juhataja, kellel peab olema esimese nõudena autori-teeti ja kes vastutab korra ning töö intensiivsuse eest.

Kesk- ja pikamaa jooksjad ning jalgrattasõitjad — minge välja gruppides, arendama oma võimeid ning vastupidavust. Kasutage harjutamiseks kevadest tööde vaheaega. Võistlushooajal ei ole enam aega harjutamiseks. Argu mõeldagu, et see käib ainult eelpoolnimetatud alade kohta, ka teistele aladele on vaja ettevalmistust, näit. viskajatel ja hüppajatel tuleks teha võimlemist. Tehtagu tööd täie andumusega, siis ei jääda ilma ka tulemusist. Peetagu meeles ÜENÜ üleriiklisi võistlusi, 13. ja 14. juunil Tartus. Sääli peavad kõik meie sportlased esinema suurel arvul ning täielikus vormis, et vääriliselt oma osakonda esitada. Harjutuste vahelduseks olgu võistlused, nendega alatuju lume sulamise järele maastikul murdmaa jooksu võistlustega. Nimetatud võistlused olgu paigavahe jooksudena umbes 4 km. ulatuses ning osakondade vahelstena.

Võistlustega ärgu aga milgi tingimusel liialdatagu, sest hää asi kui teda palju on, muutub vastumeelseks.

Üleriiklised võistlused on küll varem, aga Nii siis järjekindlale tööle kuni ÜENÜ üleriikliste võistlusteni, mis olgu meile üheks versta-postiks ning ergutajaks ecaapidisel kehakultuuri tööle.

Lisan käesolevale artiklile juure veel Tallinna osakonna eeloleva suve tegevuse kava tähtsamad võistlused. Mainitud on suuremad võistlused, kuhu kavatses saata osakond võistlejaid.

3. mail ÜENÜTO murdmaa esivõistlused.

13. ja 14. juunil ÜENÜ üleriiklised Tartus.

4. ja 5. juulil interclub võistl. Pärnu „Vaprusega“ Tallinnas.

19. juulil „Länelaga“ Haapsalus.

29. ja 30. aug. Tallinna esivõistlused kergejõustikus.

Kolga-Jaani osakond

on avanud turistide peatuskoha-õõmaja „Adra teemajas“, mis asub Viljandi-Põltsamaa I kl. maantee ääres (Põltsamaalt 11 km., Kolga-Jaanist 6 km., Viljandist 38 km.). Tasu õõ ja luimese päält 25 senti. Saadaval toiduaineid. Voodite arv 3. Suurem arv õõbijaid leiab suvel ruumi lakas heintel.

Haasnoored!

KIRJAVAHETUST noorsoolastega soovivad nrsl. Elmar Silm. Aadress: Kolga-Jaani ja nrsl. Elmar Putk. Aadress: Ambla, Prümli küla, Sepa talu.

ÜENÜ esituskogu koosolek on 18. ja 19. apr. s. a. millest keskjuhatus ja „Eesti Noorus“ ootavad osakondade esindajaid suurel hulgal võtma osa.

Kevadtervitusi ja nägemisenil!

ÜENÜ osakondadele teadmiseks.

Tallinna seltskondlikkude organisatsioonide esindajate nõupidamisel otsustati tänava pühitseda Jüriõõ mälestamist 3. mail.

Tellige kõik „Eesti Noorust“.

Vastutav ja tegev toimetaja Linda Laarman. Väljaandja Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus
Toimetus: Eduard Riisman, August Meikop ja Otto Ibius.

Hind 20 senti.

ESTOTRÜKK TALLINN S. KARJA 6